

бочу силу і підвищувати прибуток підприємства. Усі вище перелічені чинники, що доводять необхідність розвитку екологічного виробництва, повною мірою стосуються і вітчизняного сільського господарства[2, с. 113].

На погляд фахівців, ще одним важливим напрямом екологізації використання земель сільськогосподарського призначення є впровадження сучасних технологій використання решток сільськогосподарського виробництва: гною, соломи, жому. Заміна синтетичних мінеральних добрив гноєм і компонентами збагачує ґрунт органічними речовинами, відграє вирішальну роль у підвищенні його родючості.

На сьогоднішній день проблема екологізації аграрного виробництва є суттєвою перешкодою для визнання України такої, що формує позитивний імідж суспільства в цілому, тому що безліч країн світу вже давно сприяють екологічному розвитку, не тільки на законодавчому рівні, але і втілюють це на практиці.

Ми вважаємо, за потрібне популяризувати не тільки екологізацію аграрних виробництв, але і усієї екології в цілому. Але цим має займатися не тільки держава, а й усі пересічні громадяни. На нашу думку, в школах потрібно ввести екологію як предмет, а в університетах збільшити кількість годин присвячених як екології, так і екологічному праву. Адже екологізація надає можливість виробляти більш безпечний продукт, а також при цьому не зашкодити навколишньому середовищу.

1. Безус Р.М. Ринок органічної продукції в Україні: проблеми та перспективи / Р.М. Безус, Г.Я. Антонюк / Економіка АПК. 2011. №6. С. 47–52.

2. Бондарчук Н.О. Земельні правовідносини в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. Підприємництво, господарство і право. 2017. № 3. С. 111-113.

4. Шкабара Т.Л. Екологічний потенціал вітчизняного аграрного господарювання в умовах сучасних Євроінтеграційних процесів / Т.Л. Шкабара, А.Ю. Остапенко / Науковий вісник ХДУ. 2014. Вип. 7. С. 131–135.

Мірошніченко Любов Василівна,
кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

МОВА ФАХІВЦЯ ЯК КУЛЬТУРНЕ ЯВИЩЕ НАРОДУ

Сучасна лінгвістика розглядає мову як суспільне явище, що тісно пов'язане з культурою та історією того чи іншого народу. Дослідниця, кандидат педагогічних наук, Удовиченко Ганна Михайлівна, яка вивчає когніти-

вну лінгвістику та методи дослідження концептів, зазначає, що «людський інтелект, як і сама людина, не мислимий поза мовою і мовною здатністю, як здатністю до творення і сприйняття мовлення. Мова втручається в усі розумові процеси, створює нові ментальні простори» [2, 15].

Питанню культурно-національної специфіки в розвитку нації народу, його мовлення присвячено низка наукових робіт багатьох дослідників, а саме: О. Бабкіна, А.Вежбицької, Д.Добровольського, О.Селіванова, В.Телія та інших, які визначають поняття культурно-національної концепції у власне лінгвістичних термінах. Кожна людина, яка досконало вивчає свою мову, водночас знайомиться з традиціями і культурою свого народу. Багато хто схильний до думки, що мову можна вивчати через літературу, адже її різнобарв'я простежується і в різних літературних жанрах. Мовленнєвий запас людина поповнює завдяки вживанню народних прислів'їв, приказок, пісень, віршів та інше. Широке розмаїття художніх засобів, фразеологізмів використовується в літературній мові різними митцями та письменниками, культурними та громадськими діячами: «А віз і нині там» Л. Глібова, «Маємо те, що маємо» Л. Кравчука, «Спляча красуня» Ш. Перро, «Бути чи не бути» В. Шекспіра, «Нам спокій тільки сниться» О. Блока. У професійному мовленні варто звертати увагу на вживання різних видів фразеологізмів або крилатих висловів. У писемному діловому мовленні потрібно уникати використання фразеологізмів, а в усному вони допускаються, але доречні і не образливі. Уживання таких висловів робить усне спілкування цікавим, а мовлення оригінальним і влучним, вносячи елемент неофіційності під час ділового спілкування, що дасть змогу зняти напругу в конфліктних ситуаціях. Найчастіше вживаються прислів'я та приказки (вік живи – вік учись, хто рано встає, тому бог дає; танцювати під чиюсь дудку, грошей – кури не клюють, ні світ, ні зоря). Багато висловів походить ще з античних часів (авгієві стайні, дамоклів меч, гордіїв вузол, ахіллесова п'ята, перейти Рубікон, яблуко незгоди, вавилонська вежа; альфа і омега (початок і кінець), сади Семіраміди (прекрасні місця), крокодилячі сльози (удаваний плач), золотий вік (епоха розквіту, щаслива пора)), з Біблії (блудний син, ноїв ковчег, шлях на Голгофу, неопалима купина (безсмертя народу), співати Лазаря (безпідставно жалітися), книга за сімома печатями, кари єгипетські) [3, 130].

Одним з різновидів фразеологізмів є канцеляризми, сталі словосполучення, які варто використовувати під час ділового спілкування, оскільки вони надають текстам офіційності, однозначності та лаконізму: круглий стіл, докласти зусиль, внести лепту, увійти в ритм, тримати курс, доводити до відома, брати до уваги, зупинитися на питанні, взяти за основу, вжиті заходи, порядок денний, чинне законодавство, закон набуває чинності, брати участь, врахувати обставини, зберігати спокій, усунути недоліки, зосередити увагу, зберігати спокій, прийти з повинною, зважати на обставини, нарікай на себе, першорядне значення, на ваш погляд, у службових справах, принаймні, стан справ, щонайменше, за вимогою, на вимогу, через недбалість, через не-

доумство, через непорозуміння, через неспроможність, за ухвалою суду, за дорученням, за сумісництвом, за фахом, на розсуд керівництва, надати можливість, вдаватися до суворих заходів, притягувати до відповідальності, залучати до роботи, закликати до порядку, вирішити, дійти згоди, порозумітися, взяти до відома, вжити рішучих заходів, приступити до виконання обов'язків, розпочати обговорення, належить виплатити, сплатити, спало на думку та інші.

Мову називають «вмістилищем знань», вона накопичує й закріплює в своїх одиницях (головним чином у словах, у стійких сполуках і фразеологічних зворотах) історичний досвід народу, є його носієм та своєрідним дзеркалом життя народу, відображенням його внутрішнього світу, неповторності менталітету.

Професійна мова юриста або правоохоронця має бути на високому рівні, адже фахівець цієї галузі завжди перебуває в процесі комунікації. Відомі слова Сократа: «Скажи мені що-небудь, щоб я тебе побачив», — підтверджують думку про те, що мова людини, в першу чергу, характеризує її як освічену і розумну людину, яка вміло може висловити та довести свою думку. Мова правника (юридична мова) — це функціональний різновид літературної мови, що має відповідні стилістичні та структурно-жанрові риси, зумовлені специфікою правової сфери та її комунікативно-професійними потребамі; вона є основною формою існування правових актів. Юридична мова має специфічні риси, традиції, правила, особливості логіки та функцій. Мова в діяльності юриста виступає як носій інформації і як спосіб впливу на людину або групу осіб. Тому кожний фахівець має дбати про поповнення свого словникового запасу слів, уміння вживати правильно термінологію. Для використання в своєму мовленні різних крилатих висловів, які стануть в нагоді під час спілкування в юридичній галузі, наводимо ряд висловлювань: «Дія не робить винним, якщо не винен розум», «Правова дія, яка завершилась, не скасовується жодною наступною дією», «Закон вирішує більш справедливо, ніж людина», «Справедливість і благо – закон законів», «Тягар доведення лежить на тому, хто стверджує, а не на тому, хто заперечує», «Докази треба не перелічувати, а зважувати», «Сила доказів (аргументів) в їх вагомості, а не кількості», «Закони дозволяють використовувати зброю проти тих, хто озброєний», «Буквоїдство не годиться судді», «Від слів закону не слід відступати; не треба відступати від букви закону», «Доброчесність протилежна обману та хитрощам», «Доброчесність (сумління, добродієність) не дозволяє, щоб двічі карали за одне й те саме» (Гай), «Добрі судові рішення зміцнюють правосуддя; обов'язок добродієсного судді – приймати рішення, які сприяють розвитку правосуддя», «Добрим шкодить той, хто щадить злих» (Сенека), «Ніхто не несе покарання за думки» (Ульпіан), «Той, хто вчиняє злочин таємно, заслуговує більш суворого покарання, ніж той, хто робить це відкрито», «Совість – це тисяча свідків», «Право не може існувати, якщо не буде правознавців», «Приватні угоди, які суперечать принципам цивільного

права, недійсні» (Ульпіан), «Втручання у справи, які особисто вас не стосуються є провиною (помилкою); винен той, хто втручається у справи, які його не стосуються» (Ульпіан), «Давати, робити, надавати» (юридична формула зобов'язання), «Краще бути обманутим, ніж обманути іншого», « На основі того, що може статися випадково або одноразово, право не встановлюється» (Цельс), «З голої обіцянки жодна справа не народжується; на підставі простої обіцянки жоден позов не виникає» (Павло), «Сказане шкодить, неказане не шкодить», «Факти вагоміші за слова», «Обман породжує обман», «Похвально робити те, що личить, а не те, що дозволяється» (Сенека), «Незнання не є доказом» (Спіноза), «Ми всі служимо законам, щоб бути вільними» (Цицерон), «Свобода – це можливість робити те, що дозволено правом», «Погане те правління (влада), де народ керує вождями» (Сенека), «Рука руку мие; кругова порука» (Сенека), «Краще те правосуддя, що дійсно запобігає, ніж те, що суворо карає», «Покарання, яке застосовується до окремих осіб, навіює страх на всіх» [1, 162] та ін.

Отже, мовлення професійного фахівця має бути відшліфоване та унормоване, адже мова – це скарбниця культури, вона зберігає національні надбання в лексиці, граматиці, фразеології, фольклорі, художній та науковій літературі.

1. Вакуленко Т., Косенко Н. Українська мова. Практичний poradnik. – Х.: ВД «Школа», 2009. – 352 с.

2. Удовиченко Г. М. Місце когнітивної лінгвістики в сучасному мовознавстві Наукові праці. Філологія. Мовознавством. – Кривий Ріг, 2014 – С.15.

3. Ужченко В.Д. Фразеологія сучасної української мови. Навчальний посібник. –К.: Знання, 2007. – 494 с.

Обушенко Наталія Миколаївна
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ЯК ОBOB'ЯЗКОВА УMOBA РОЗБУДОВИ СОЦІАЛЬНОЇ І ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ

Однією із обов'язкових умов розбудови демократичної, правової, соціальної держави із розвиненим громадянським суспільством є всебічне вдосконалення механізму реалізації права. Особливо гостро стоїть питання вдосконалення в усіх найбільш важливих сферах суспільного життя такої форми правореалізації, як правозастосування. Адже низький рівень ефективності